

Slots- og Kulturstyrelsen

EBIC og Toppen af Ebeltoft
Att: Direktør Thomas Hanberg Hansen
Egedalsvej 5
8400 Ebeltoft

Fejøgade 1
4800 Nykøbing Falster
Telefon 33 95 42 00

post@slks.dk
www.slks.dk

3. marts 2025
Jour. nr.: 23/06472

Fredning af Egedalsvej 5, 8400 Ebeltoft

Afgørelse

Slots- og Kulturstyrelsen har besluttet at frede den tidligere entreprenørskole bestående af det firefløjede anlæg med tilbygning (*1968 af Friis & Moltke, udv. 1986*) samt gårdsplads og omgivende landskab (*af Sven Hansen*), på ejendommen Egedalsvej 5, 8400 Ebeltoft, matr.nr. 105a, 106, 107c Ebeltoft Markjorder, i Syddjurs Kommune. Afgørelsen træffes på baggrund af forslag fra organisationen By & Land Danmark og efterfølgende positiv indstilling fra Det Særlige Bygningssyn.

Beslutningen er truffet efter § 3 i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer.

Begrundelse

Slots- og Kulturstyrelsen finder, at den tidligere entreprenørskole, Egedalsvej 5, 8400 Ebeltoft med omgivelser, har de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning.

Slots- og Kulturstyrelsen finder, at anlægget er et fremragende eksempel på en undervisnings- og kursus ejendom i brutalistisk stil udført i høj arkitektonisk kvalitet og nænsomt indpasset i det omkringliggende landskab. Samtidig er det et forbilledligt eksempel på et vellykket samarbejde mellem arkitekterne Friis & Moltke, landskabsarkitekt Sven Hansen og kunstneren Emil Gregersen, der afspejler de arkitektoniske strømninger samt samtidens prioritering af opførelsen af inspirerende rammer for læring og efteruddannelse.

Arkitekter og landskabsarkitekt har skabt et spartansk og stramt udformet anlæg med gårdsplads med betonfliser, spredte fyrretræer og inventar, der indgår i et følsomt samspil med det kuperede, magre og åbne landskab. I det ydre er de bærende fredningsværdier knyttet til de fire fløje i rå beton med tydelige aftryk af træforskalling

og græsklædte halvtage samt de oprindelige bygningsdele og -detaljer, herunder altangang mod vest, hvide stafferinger omkring vinduer og på trappetrin, cylinderformede kobberlamper, ældre vinduer og døre samt farvesætningen og den traditionelle materialeholdning. Helt overordnet skaber betonens indbyggede mulighed for at undgå af- og inddækninger samt overfladebehandling et råt, roligt og rent udtryk. Det gælder det synlige råhus i beton med vertikale led i søjler og vægge i ru forskalling samt i horisontale led med dragere og dækelementer i glat forskalling. Gårdrummets enkle virkemidler skaber et meditativt rum, med referencer til middelalderens klosterarkitektur.

I det indre er de bærende fredningsværdier knyttet til de oprindelige planløsninger i alle længer med tydeligt adskilte offentlige og private rum samt værelser orienteret mod landskabet og gangarealer mod gårdspladsen. Herudover er det bemærkelsesværdigt, hvorledes det relativt velbevarede interiør i udtryk fremstår tidstypisk og på samme tid vidner om, hvordan alt fra den store til den lille skala blev designet. Det gælder bl.a. de oprindelige bygningsdele og -detaljer, herunder skorsten med pejs og murede bænke, fliser af Finnmark-skifer, døre med udsmykning af Emil Gregersen, brunglaserede håndvaske samt værelsernes indbyggede garderobemøbler.

Baggrund

Slots- og Kulturstyrelsen underrettede i brev af 11. marts 2024 om, at Det Særlige Bygningssyn havde indstillet ejendommen med omgivelser til fredning. Samtidig igangsatte styrelsen en høring herom.

Slots- og Kulturstyrelsen har modtaget høringssvar fra Arkitektforeningen, By & Land Danmark samt Danske Landskabsarkitekter. Samtlige høringssvar bifalder en fredning.

Danske Landskabsarkitekter er overordnet enige i Det Særlige Bygningssyns indstilling i forhold til beskrivelsen af landskabets bærende fredningsværdier og betoner fokus på det vellykkede samarbejde mellem arkitekt(-er), landskabsarkitekt og kunstner, der har ”frembragt et værk, hvor bygning og landskab ikke kan adskilles”.

Endvidere har Danske Landskabsarkitekter en række anbefalinger i forhold til vedligehold, gårdhveanlægget og landskabet mod vest.

By & Land Danmark skriver bl.a. i deres høringssvar:

”De bærende fredningsværdier knytter sig til landskabets uberørte karakter og bygningernes tilpasning og samspil hermed. Kontrasten mellem det rå landskab og det enkle og samtidigt forfinede gårdrum accentuerer værdien af både landskab og bygning.”

Derudover fremhæves bl.a. de græsklædte tage og betonens ubehandlede overflader og materialitet som bærende fredningsværdier.

Arkitektforeningen bakker op om en fredning og pointerer vigtigheden af at bevare mere af 1960'ernes betonbyggeri, der alt for ofte undervurderes.

Derudover bakker foreningen op om Det Særlige Bygningssyns anbefaling om tilbageførsel af gårdrummet til det oprindelig udtryk med spejl bassin eller en anden lignende løsning.

Slots- og Kulturstyrelsens bemærkninger til høringssvarene

Styrelsen takker for de positive høringssvar, som underbygger anlæggets klare fredningsværdier.

I forhold til de tilbageføringer eller ændringer, som foreslås i Bygningssynets indstilling eller i høringssvarene, er styrelsen enig i, at det ville styrke anlægget at sikre en fri udsigt mod vest ved at nedlægge æblelunden og ved at tilbageføre gårdrummet til et mere oprindeligt udtryk. Dette kan eventuelt ske fremadrettet og i dialog med ejer. Styrelsen understreger dog, at når en bygning fredes, sker det altid i dens nuværende tilstand. Styrelsen kan således ikke stille krav om retablering af forhold, der ikke var til stede på fredningstidspunktet.

Klagevejledning

Du kan klage til kulturministeren over Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, hvor beslutningen er offentliggjort på styrelsens hjemmeside, <https://slks.dk/omraader/kulturarv/fredede-bygninger/fredningssager-og-hoeringer>. Offentliggørelserne på hjemmesiden er sorteret alfabetisk efter, hvilken kommune ejendommen ligger i.

Klagen skal indgives skriftligt til Slots- og Kulturstyrelsen. Styrelsen sender klagen videre til Kulturministeriet sammen med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse. Klagen kan sendes på e-mail til: cfk@slks.dk eller med post til Slots- og Kulturstyrelsen, Center for Kulturarv, Fejøgade 1, 2. sal., 4800 Nykøbing F.

Klage indsendt inden fristens udløb har opsættende virkning for beslutningen. Det betyder, at bygningen er fredet under behandlingen af en eventuel klagesag, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Konsekvenser

En fredning betyder bl.a., at du skal søge Slots- og Kulturstyrelsen om en tilladelse, hvis du vil foretage bygningsarbejder eller lignende, der rækker ud over almindelig vedligeholdelse.

Dette følger af § 10 i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer.

Undtaget herfra er visse typer af bygningsarbejder, som kan iværksættes på grundlag af skriftlig underretning, jf. § 10, stk. 5, i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer. Reglerne herfor fremgår af bekendtgørelse nr. 1588 af 28. juni 2021 om hvilke bygningsarbejder i fredede bygninger der ikke kræver forudgående tilladelse.

Offentlig bekendtgørelse og tinglysning

Slots- og Kulturstyrelsen vil foretage offentlig bekendtgørelse af beslutningen på styrelsens hjemmeside www.slks.dk og tinglyse fredningen. Du vil modtage en kopi af tinglysningen, når den foreligger.

Bygningsfredningen skal respekteres af ejendommens ejer, brugere og andre indehavere af rettigheder over ejendommen uanset, hvornår rettigheden er opnået.

Dette følger af § 7, stk. 3 i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer.

Kontakt os gerne, hvis der er spørgsmål.

Venlig hilsen

Mette Elisabeth Carstad
Enhedschef
Center for Kulturarv
Bygningsfredning og Arkitektur

Slots- og Kulturstyrelsen behandler dine oplysninger efter reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Sådan håndterer vi dine personoplysninger.

Henvisning til lovgivning

- Bygningsfredningsloven (lovbekendtgørelse nr. 219 af 6. marts 2018 om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer), <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/219>).
- Underretningsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1588 af 28. juni 2021 om hvilke bygningsarbejder i fredede bygninger der ikke kræver forudgående tilladelse, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/1588>).

Kopi sendt til:

- Ejer
- Syddjurs Kommune, syddjurs@syddjurs.dk
- Museum Østjylland, mail@museumoj.dk
- By & Land, Danmark, mail@bygland.dk
- Europa Nostra Danmark, kontakt@europa-nostra.dk
- Historiske Huse, sekretariat@historiskehuse.dk
- Foreningen til Gamle Bygningers Bevaring, ulla.kjaer@natmus.dk
- Akademisk Arkitektforening, hoeringssvar@arkitektforeningen.dk
- Danske Landskabsarkitekter, dl@landskabsarkitekter.dk
- Havehistorisk Selskab, havehistoriskselskab@gmail.com
- BLIS – By- og Landskabskultur i Syddjurs, anna.soegaard@mail.dk